

Slovenski dom

Stev. 247

V Ljubljani, ponedeljek 30. oktobra 1939

Leto IV

Med obrambnimi črtami na zahodu še zatišje

Ukinitev prepovedi izvoza orožja iz Amerike bo omogočila zaveznikom, da bodo svoje letalstvo takoj povečali in se zavarovali pred presenečenji

London, 29. okt. Poročila z bojišča ne govore o nobenih večjih dogodkih, temveč zgolj o majhnih praskah, kajti deževje je menda glavni krivec, da se operacije večjega obsega ne morejo razviti. Ta čas prihaja prav zaveznikom Angležem in Francozom, ki zbirajo svoje sile na vsej meji, da ne bi bili presenečeni. Posebno Velika Britanija se pripravlja na napovedano nemško ofenzivo, katere ost bi bila naperjena v glavnem proti njej. Verjetno je, da bodo Nemci poskušali napad na Anglijo v glavnem z letali. Napad na Maginotovo linijo bi bil preveč riskanten, čeprav je angleški prispevek k obrambi te črte mnogo večji v materialu, kakor pa v moštvi. V prejšnji vojni je l. 1914 štela angleška vojska na francoskih tleh le 80.000 vojakov, l. 1917 je znašala ta vojska že 8.000.000 mož. Danes se bori v Franciji okrog 200.000 britanskih vojakov. Pravijo pa, da jih bo februarja prihodnjega leta že 1.000.000, v začetku l. 1941 pa spet 8.000.000. To pomeni, da bi bila francoska in angleška vojska po letu in pol vojaških operacij dvakrat močnejša kakor nemška. Sedanja angleška sila na francoskih tleh se zdi neznatna, če se primerja s celinskimi vojskami, toda ta vojska je odlično tehnično opremljena, saj vodi 22 motoriziranih divizij.

S tem dejstvom Nemci prav gotovo računajo in skušajo uveljaviti svojo premoč v zraku. Skupna letalska sila Velike Britanije in Francije je danes približno enaka Nemčiji. Nemčija je proti Britaniji sama v premoči. Toda vprašanje je, koliko časa bo ta razlika obstajala v škodo Anglije. Odločitev bo odvisna od okoliščin, kdo bo mogel v vojnem času hitreje proizvajati letala. Tudi v tem oziru govore številke bolj za Anglijo, kakor pa za Nemčijo. Danes morejo britanske tovarne izdelati mesečno prav toliko letal kakor nemške. Vsaka namreč po 800 letal. Toda čez šest mesecev utegneta proizvajati vsaka po 1500 letal. Po šestih mesecih bi bile nemške zaloge potrebnega materiala izčrpane in Nemčija bi bila navezana na uvoz surovin. Angleški gospodarstveniki pravijo, da bi utegnili Nemčija v vojnem času doseči v najboljšem primeru 2500 letal. To pomeni, da bi Nemčija daleč zaostala za Anglijo, ki bi mogla čez pol leta proizvajati po 6000-8000 letal na mesec. Če pa pristijejo še Francijo, potem se te številke v korist zaveznikov povisoja še za 4000 do 5000 mesečno, kar jasno govori, da bosta Anglija in Francija imeli pet- do šestkratno premoč v zraku.

Še večja pa bo razlika, ko bodo začeli dominirati Angliji dobavljati orožje. Tako računajo, da bosta čez štiri mesece Avstralija in Kanada poslali vsak mesec v Anglijo po 2000-3000 letal. Znano je namreč, da je vsa kanadska industrija vprežena v delo za angleško armado, kajti 25.000 tovarov bo delalo noč in dan za Angleže. Tam bodo imeli tudi skupno pilotsko šolo za ves angleški imperij, kjer bodo vsako leto vzgojili povprečno po 25.000 pilotov.

Prehodna doba, v kateri bodo letalske sile obeh strank približno enake, bo trajala zelo kratko. Za Nemčijo utegne biti to ravnotežje takoj v negativnem smislu porušeno, čim bo še poslanski dom v Ameriki potrdil ukinitve prepovedi izvoza orožja. Anglija in Francija sta tam naročili okrog 6000 letal, ki jih bodo ameriške tovarne začele pošiljati v Evropo takoj, čim bo zakon to dovoljeval. Francija in Anglija bosta za gotovino lahko nakupili v Ameriki ogromne količine letal, kajti ameriška letalska proizvodnja je večja kakor vsa evropska. Mesečno doseže, če ima naročila, takoj 12.000 letal. To pomeni, da bosta Anglija in Francija lahko svojo premoč v zraku hitro dosegli, v najslabšem primeru pa bosta tako tudi mogli nadomestiti vsako zgubo v letalih. Zato tudi glede nemške grožnje o letalski vojni ni treba pričakovati kakih odločilnih presenečenj, čeprav se ne sme reči, da bi nemškimi letalcem ne uspelo noben napad, ki bi ga izvršili prihodnje dni na Anglijo in Francijo.

Trgovske in vojne ladje - oporišča za letala

Pariz, 29. okt. o. Po zanesljivih poizvedbah, atere pa še niso popolnoma ugotovljene, sporoča vojaški poročevalec »Intransigence«, da operira pet nemških letal v Severnem in Južnem Atlantiku. Ta letala imajo svoja oporišča na dveh bojnih ladjah »Deutschland« in »Admiral von Scheer« ter na treh trgovskih ladjah, ki so bile postavljene še pred vojno kot letalska oporišča v Oceanu in sicer na ladjah »Friesenland«, »Westphalen« in »Ostmark«. Eno letalo pa je operiralo ob južnoameriški obali in je imelo svoje oporišče na ladjah »Schwabenland«. Po zadržanju poročevalca je to letalo potopilo angleški parnik »Clement«, kasneje pa je potopila »Schwabenland« neka angleška križarka.

Dež onemogoča nemško ofenzivo

Pariz, 29. okt. AA. Havas: Poročilo francoske vrhovne komande od 29. oktobra zjutraj pravi, da je bilo ponoči samo nekoliko omejene aktivnosti.

Pariz, 29. okt. o. Kar se tiče vojaškega položaja, je treba pripomniti, da je vreme vsak dan slabše. Na Vogezih in v saarski pokrajini sneži. V drugih pokrajinah na fronti imajo zelo mrzel dež. Zemlja je povsod blatna, reke naraščajo, posebno pa Ren. Atmosferske razmere ne ovirajo samo krajevnih operacij podnevi in ponoči, temveč dajejo podlago predvidevanjem, da bi bile tudi velike vojaške operacije popolnoma neverjetne. Sedaj razpolaga nemško vrhovno poveljstvo z vsemi sredstvi, kar se tiče človeškega in ostalega materiala, da bi mogla začeti in vzdržati svojo ofenzivo. Kaže pa, da je Nemce slabo vreme iznenadilo, ker se je letos izjemoma na zapadu začelo mnogo prej kakor druga leta. Treba bo čakati, da pride prvi suhi mraz, ki bi naredil zemljo trdo ne samo na fronti od Mozele do Rene, temveč tudi na vsej pozornici morebitnih bodočih

vojnih operacij. Ker so oblaki zelo nizko, ni mogoče ničesar videti, zato niti nemško niti nasprotno letalstvo ne more praktično delati ničesar. To je zelo slab položaj za vsako ofenzivo, ker niti eno niti drugo poveljstvo nasprotnih vojsk ne more začeti velikih operacij. Pretekla noč je bila mirna, včeraj pa so bile živahne akcije ogledniških čet, posebno na francoski strani.

London, 29. okt. b. »United Press« poroča, da so britanska lovska letala prisilila neko nemško ogledno letalo, da se je spustilo na tla po srđitem boju v zraku. To letalo je letelo na področju Scapa Flow. Dva člana nemške posadke sta bila ubita, eden ranjen, pilota pa se ni ničesar zgodilo.

Torpedirana romunska ladja

Rim, 29. okt. b. Po vesteh iz Bukarešte je bil romunski parnik »Oltenia« (9000 ton), ki je prevažal bencin romunskega podjetja »Fetanc« v Francijo, torpediran od neke podmornice v bližini atlantske obale pri Quessadu. Parnik se je vžgal in začel takoj potapljati. Domnevajo, da so vsi člani posadke utonili.

Dovoz orožja iz Amerike pomeni isto kot zmaga

Pariz, 29. okt. AA. Havas: Nihče ni dvomil v Franciji in v Angliji, pa tudi v vseh nevtralnih

„Srečne so države, ki so sprejele zakone po evangeljskih naukih“

Sv. oče je posvetil danes 12 misijonjskih škofov

Vatikan, 29. oktobra. AA. Havas: Sveti oče Pij XII. je imel v cerkvi sv. Petra govor ob slovesni posvetitvi 12 misijonjskih škofov. Med drugim je rekel:

»Ravno tako kakor je naš Odrašenik poslal neki dan majhno skupino apostolov brez vseh sredstev, da osvojijo vse svet ne s silo orožja, temveč s silo resnice in usmiljenosti, prav tako danes mi, ki zastopamo Odrašenika na zemlji, pošiljamo vas 12, ki se ne naslanjate niti na lastno niti na tujo moč, temveč imate samo zaupanje v božjo milost, ki krepi duše, da bi sodelovale v evangeljski doktrini in krščanski civilizaciji za ceno še tako velikih žrtv med narodi, ki so po prostoru oddaljeni od nas, našemu srcu pa blizu.«

Govoreč o Kristusovem kraljestvu na dan proslave Kristusa Kralja, ki se praznuje danes, je sveti oče rekel med drugim: »Srečne so države, ki so sprejele zakone po evangeljskih naukih in ne odrekajo spoštovanja Kri-

stusu Kralju. Zares se pri takih narodih vzajemni interesi in odnosi med državljani skladajo z moralnimi pravili in pravicami in je pri njih tiranija neznana. Pri njih se oblast spoštuje, pravica svoboda pa se tam ne ruši. Končno se pri teh narodih utrjuje sloga istočasno, ko fizična moč tam nima velikih podvigov.«

Bruselj, 29. okt. AA. Havas: Danes dopoldne je bila v prisotnosti belgijskega kralja slovesna maša za mir. Maše so se udeležili papežev nuncij, predsednik senata in narodne skupščine, predsednik vlade, člani vlade, mnogostevilni generali in druge odlične osebnosti. Kardinal primas Belgije je imel nagovor, v katerem je med drugim rekel naslednje: »Kolikor nadaljni obstanek države ne bi bil neposredno ogrožen, bi bil zločin proti domovini, če bi kdo državo potegnil v današnji spor.«

Pariz, 29. okt. Ze od začetka vojne je opaziti živahno diplomatsko aktivnost med zavezniki in Italijo. V Parizu pripisujejo tej delavnosti velik pomen, toda o bistvu teh stikov in pogajanj ne povedo na pristojnih mestih prav ničesar. Pa ne samo to, francoske oblasti ne puste o tem predmetu pisati prav ničesar, tako da časopisje ne more niti poročati o kakem konkretnem dogodku, kakor ne more tudi objavljati svojih ugibanj o tem predmetu. Kaže, da so francoske oblasti izmodrili dogodki ob priliki pogajanj v Moskvi, ko je časopisje pisalo o vsem mogočem in nemočnem in po mnenju poznavalcev razmer mnogokrat tudi pokvarilo položaj. V Parizu štejejo Italiji v dobro, da je ostala ves čas nevtralna in da je na ta način omogočila Franciji nemotene zveze z njenimi kolonijami v Sredozemskem morju, kjer se je lahko izpeljala mobilizacija do konca in prepeljale vse kolonialne čete na francoska tla. Prav tako so se izboljšali odnosi Francije in Španije.

Moskva, 29. oktobra. AA. Havas. Iz Murmanska javljajo agenciji Tase, da je zaplenjena ladja »City of Flint« zapustila pristanišče 28. oktobra zvečer, ko je bilo končno popravilo na strojih.

Pogajanja med Rimom in Parizom so tajna

Pariz, 29. okt. Ze od začetka vojne je opaziti živahno diplomatsko aktivnost med zavezniki in Italijo. V Parizu pripisujejo tej delavnosti velik pomen, toda o bistvu teh stikov in pogajanj ne povedo na pristojnih mestih prav ničesar. Pa ne samo to, francoske oblasti ne puste o tem predmetu pisati prav ničesar, tako da časopisje ne more niti poročati o kakem konkretnem dogodku, kakor ne more tudi objavljati svojih ugibanj o tem predmetu. Kaže, da so francoske oblasti izmodrili dogodki ob priliki pogajanj v Moskvi, ko je časopisje pisalo o vsem mogočem in nemočnem in po mnenju poznavalcev razmer mnogokrat tudi pokvarilo položaj. V Parizu štejejo Italiji v dobro, da je ostala ves čas nevtralna in da je na ta način omogočila Franciji nemotene zveze z njenimi kolonijami v Sredozemskem morju, kjer se je lahko izpeljala mobilizacija do konca in prepeljale vse kolonialne čete na francoska tla. Prav tako so se izboljšali odnosi Francije in Španije.

Moskva, 29. oktobra. AA. Havas. Iz Murmanska javljajo agenciji Tase, da je zaplenjena ladja »City of Flint« zapustila pristanišče 28. oktobra zvečer, ko je bilo končno popravilo na strojih.

Združene države ne bodo pustile Finske na cedilu

Amsterdam, 29. okt. b. Dopisnik »Telegraph« poroča iz Finske, da je finsko zastopstvo prejelo pred svojim odhodom v Moskvo osebno Rooseveltovo sporočilo. Predsednik USA Roosevelt je to zastopstvo naprosil, da bi ga obvestilo, če bi Fin-

Vesti 30. oktobra

V Stockholm odločno zanikajo vesti, da bi švedska vlada dobila poziv iz Moskve, naj pošlje svojo delegacijo, ki se bo pogajala s Sovjeti za sklenitev nove pogodbe.

22-letnico ruske revolucije, ki bo 7. novembra, bodo slovesno praznovali tudi na Estonskem. Prav tako pravijo, da bo bučne proslave priredila tudi Letonska.

Najnovejšo papežovo okrožnico v nemških krogih odklanjajo, češ da se ne izplača razpravljati o razlikah v pojmovanju nacionalnosocialistične države ter o stališču, ki ga do tega vprašanja zavzema Vatikan.

Madžarski trgovinski minister dr. Kunder je odstopil in je na njegovo mesto prišel dr. Varga. Dr. Kunder je odstopil zaradi nesporazumov z ostalimi ministri, ker je zastopal stališče, da se je treba gospodarsko čim tesneje nasloniti na Nemčijo.

Dve ladiji polni tankov sta pripluli v romunsko pristanišče Konstanca. To je del orožja, ki ga bo Anglija dobavila Romuniji v skladu s pogodbo o medesebojni pomoči.

Francosko poročilo pravi, da je bilo ta mesec do 20. oktobra zbitih 24 nemških letal in 8 francoskih in sicer na francoskem bojišču.

16 let turške republike

Ankara, 29. oktobra. AA. Havas. V vsej Turčiji so z velikim navdušenjem proslavljali 16 letnico turške republike. V vseh mestih so bile velike vojaške parade, razne druge svečanosti in ljudske veselice. Vsa mesta so bila okrašena z zastavami. Predsednik turške republike İsmet İnönü je danes opoldne sprejel v palači turške narodne skupščine člane vlade, poslanca in zastopnike diplomatskega zbora, ki so čestitali Turčiji k današnjemu narodnemu prazniku. Popoldne je bila v Ankari velika parada turških čet in nastop turške mladine.

Novih 8000 italijanskih naseljencev v Libiji

Rim, 29. okt. b. Italijanske ladje »Liburnia«, »Lombardia« in »Sardagna« so danes odplule iz Italije z 8000 kmeti iz severne Italije, ki se nameravajo naseliti v Libiji. Ob slovesu je bil navzoč guverner Libije maršal Balbo, ki je pregledal ladje ter pozdravil italijanske izseljence.

Sneg v Severni Italiji

Berlin, 29. oktobra. AA. DNB. Iz Milana poročajo, da je sneg, ki pada že več dni v zgornji Italiji, naredil mnogo škode na polju, posebno pa v vinogradih. Posebno je narasla reka Trenta, ki je poplavlila obdelano zemljo z debelim prodrom. Sneg pada tudi v okolici Toskane.

Drobne vesti

London, 29. oktobra. AA. Reuter. Angleška vlada je pri zvezi indijskih predlinc jute naročila 500 milijonov vreč, t. j. eno izmed največjih naročil od začetka vojne. Angleška vlada bo še dalje v Indiji oklenila druga velika naročila. Računa se, da bo naročila samo vreč okoli ene milijarde.

London, 29. oktobra. AA. Reuter. »Sunday Times« objavljajo članek znanega starega publicista Yaspendera, ki razpravlja splošno položaj v Evropi in naglašuje svoje prepričanje, da bodo v sedanjih vojni zmagale zapadno-evropske demokracije. Pravi, da je treba računati z daljšim trajanjem operacij, med tem ko nasprotnik smatra, da bo potrebna samo kratka vojna.

ski profila kaka nevarnost. Dopisnik pravi, da se finski merodajni krogi boje, da bi Sovjetska Rusija ne prekinila pogajanj in bi se zadovoljila le s tem, da Finsko drži v stalni napetosti in jo na ta način prisili ostati na mobilizaciji.

Nemci kupili v Rusiji milijon ton žita

Moskva, 29. oktobra. AA. Havas. Prvi rezultat, ki ga je nemška gospodarska misija dosegla v zadnjih dneh v Moskvi, je bil ta, da se je sklenil nakup žita za milijon ton. V dveh mesecih se mora Nemčiji poslati ta nakup žita, ovsina in rži. Splošno mnenje je, da Sovjeti brez težav lahko nabavijo Nemčiji še drugi milijon ton cerealijs. Sovjetska Rusija je že leta 1938 izvozila v Anglijo in Belgijo dva milijona ton teh pridelkov. Smatra se, da bi Rusija mogla to storiti tudi to leto, ne da bi najmanj bila oškodovana preskrba v Rusiji sami. Poročila o četvi leta 1939 niso bila ugodna. Dasi žetev ni bila slaba, je treba smatrati, da tudi ni bila posebno dobra. V nekaterih Sa-

ratova je bila zelo velika suša in splošni podnebni pogoji v jugovzhodnem delu evropske Rusije niso bili taki, da bi se mogla pričakovati dobra žetev v teh krajih. Med člani nemške delegacije, ki so ostali v Moskvi, in člani ruskega narodnega komisarijata za zunanjo trgovino trajajo še nadaljnja pogajanja. Nekateri nemški delegati in strokovnjaki so včeraj zapustili Moskvo, zdi se pa, da bodo na njihovo mesto prišli drugi. Iz nemških krogov ni dobiti poročil. Ni dvoma, da bodo ti razgovori dosegli rezultat, vendar pa se v nevtralnih krogih trdi, da so razprave v tem oziru precej težavne.

Ljubljana od sobote čez nedeljo

Po izredno slabem vremenu preteklega tedna, ko so nas vsak dan močili nalivi in smo celo doživeli tudi prvi letošnji sneženi krst, nam je današnja, zadnja oktobrska nedelja, pripravila lepo iznenađenje: jutranja megla se je že prav kmalu dopoldne razblinila in kot nepričakovana nagrada za to, da smo ves teden potrpežljivo prenašali jesenske vremenske muhe, se je razpelo nad nami jasno nebo, ki nam je ostalo zvesto ves dan in napravilo iz današnjega dne lepo, sončno jesensko nedeljo. Za vremensko stanovitnost je poskrbela burja, ki je popoldne odpihala z nebesklona še zadnje oblačke in meglice in nas navdala z upanjem, da nam bo konec oktobra nudil še nekaj lepih jesenskih dni.

Kakšnih posebnih dogodkov Ljubljana od sobote na nedeljo ni doživela, vsaj na onem področju ne, o katerem pisati je naloga kronista. — Snoči je bil v mali Filharmonični dvorani v okviru prireditve o priliki razstave bolgarske knjige v Ljubljani koncert bolgarske pianistke prof. Zeni Kovačeve. Koncert je bil prav lepo obiskan in se je razvil v manifestacijo prisrčnega kulturnega bratstva slovenskega in bolgarskega naroda. Umetnica je s svojim virtuosnim igranjem navdušila zbrano elitno ljubljansko glasbeno občinstvo, ki ni varčevalo s toplim priznanjem.

Snoči so v ljubljanski magistratni dvorani zborovali bivši mornarji, katerih vrste družijo močna organizacija, ki si je med drugim nadela kot nalogo tudi med javnostjo buditi smisel in ljubezen do našega morja. Zborovanje je poteklo prav lepo in je pokazalo, da so naši bivši mornarji z delom svoje organizacije na hvalevredni poti.

Precejšnje zanimanje je danes vladalo v Ljubljani za motorne dirke na ljubljanski grad, ki so privabile na grajska pobočja precej ljubljčanov. Toda tudi oni, ki so ostali v mestu, so morali nehoti vsaj z ušesi prisostvovati dirkam, kajti ropot dirkaških motorjev se je razlegal prav do zadnjega kotička v mestu in oni, ki imajo radi ob nedeljah popoldne mir, so se globoko oddahnili, ko je bilo konec dirke in njenega roba.

Burno zborovanje šišenske Električne zadruga

Nekaj posebnega, in za človeka, ki ne pozna ozadja, skoraj nerazumljivega je ostra in napeta borba, katere prizorišče je še dalj časa Električna zadruga v Šiški. Borba, ki se na zunaj kaže v burnih zborovanjih, vneti agitaciji, v raznih izključitvah in pritožbah, se vodi v nekoliko nena- vdnih okoliščinah in prav zaradi tega zbuja v javnosti dosti neljubega prahu. Ozadje je približno sledeče: Leta 1919, ko ljubljanska elektrarna še ni imela tako visoke kapacitete, se je v Šiški ustanovila Električna zadruga, ki je s prispevki svojih zadržnikov zgradila v Šiški električno omrežje in dobavljala tok iz elektrarne Cesenj. Mestna občina pa si je že ob ustanovitvi zadruga izgovorila, da velja vse to le do preklica. Pozneje, ko je ljubljanska elektrarna povečala svojo kapaciteto in prevzela tudi Cesenjovo elektrarno, je prišla mestna občina dobavljati tok tudi šišenski Električni zadrugi in to po znižani ceni 2.80 din za kilovatno uro, dočim so morali vsi drugi ljubljanci plačevati elektriko po 5 din. Mestna občina je stopila z načelstvom zadruga v pogajanja glede odkupa električnega omrežja, ki je last zadruga, da bi se tako odpravil izjemno položaj Šiškarjev. Zadrugino načelstvo, ki je imelo pooblastilo, da sklene z mestno občino tozadevno pogodbo, se je dalj časa pogajalo z zastopniki mestne občine in slednjič je bila med obema strankama sklenjena pogodba, po kateri naj se zadruga likvidira, zadrugno premoženje, ki sestoji iz električnega omrežja, pa odkupi mestna občina za poldrug milijon dinarjev. Mestna občina se istočasno zavezuje, da bo še za dobo 10 let dobavljala bivšim zadržnikom električni tok po stari ceni. Da bi se izognilo sporom ob priliki delitve zadruginega premoženja, je mestna občina predlagala, da se iz odkupnine zgradi v Šiški zavetišče za uboge, kar je zadrugno načelstvo sprejelo. S tem pa niso bili zadovoljni številni člani zadruga, ki so s svoje strani začeli akcijo, da se ta pogodba razveljavi in sedanje načelstvo odstrani. Ti člani so zbirali med zadržniki podpise, da se naj skliče izredni občni zbor, ki bo vrgel načelstvo in preprečil likvidacijo zadruga. Načelstvo pa je vseh 140 podpisnikov te zahteve izključilo iz zadruga, ker je smatralo njihovo postopanje za škodljivo interesom zadruga. Od tedaj naprej je zadruga prizorišče hudih bojev, kajti opozicija si srdito prizadeva, da bi dosegla svoje cilje in preprečila likvidacijo zadruga.

Za danes dopoldne je bil sklican v telovadnici ljudske šole v Šiški izredni občni zbor zadruga, ki je imel na dnevnem redu dvoje glasovanih in sicer o likvidaciji zadruga spritno pogodbo z mestno občino in glasovanje o pritožbi izključeni članov. Zborovanje je bilo zelo burno, kajti opozicija, ki je bila v manjšini, je skušala svoji številni primanjkljaj nadomestiti z ropotom in vpitjem. Zborovanje je začel predsednik načelstva g. Babnik, ki je v začetku razložil namen današnjega zborovanja in nato dal vprašanje likvidacije v razgovor. Oglasilo se je več govornikov opozicije, ki so vneto zagovarjali potrebo, da zadruga še nadalje obstoji. Za opozicijo so govorili gg. Cimerman, Černe, Lajovic, Zemljčič in inž. Manda. Njihove trditve sta pobijala gg. Pirš in dr. Basaj. Dr. Basaj je z nespornimi argumenti dokazal, da je nemogoče, da bi v sedanjih razmerah zadruga še obstajala in da je tudi rešitev o porabi zadrugne imovine za zgraditev zavetišča najboljša in najpametnejša. Nato je bil stavljen formalni predlog, ki predlaga likvidacijo zadruga in da se za likvidatorje izvolijo sedanje načelstvo. Ker je za sklepanje o likvidaciji zadruga potrebna tričetrtinska večina, je predlog propadel. Od 120 glasov je bilo oddanih proti likvidaciji 90 glasov.

Ko se je pričelo glasovanje o pritožbi izključeni članov, je opozicija z neredi preprečila nadaljevanje zborovanja, na kar je navzoči policijski komisar občni zbor zaključil.

Električna zadruga v Šiški torej še obstoji. Kakšna bo zdaj njena usoda, ki je prav za prav v rokah mestne občine, ni težko uganiti.

Pogreb Fortunata Lužarja

Dolga, skoraj nepregledna je bila vrsta pogrebcev, ki so danes popoldne spremili na zadnji poti zaslužnega slovenskega šolnika in prosvetnega delavca Fortunata Lužarja, banovinskega šolskega nadzornika v pokouju. V žalnem sprevodu, ki se je jel ob pol 3 odvijati izpred hiše žalosti v Postojnski ulici, je šlo poleg velike množice prijateljev in znancev tudi mnogo zastopnikov raznih slovenskih prosvetnih organizacij, zlasti Slovenske družbe, v kateri je pokojnik tako agilno deloval. V sprevodu je šel tudi župan dr. Juro Adlešič in močna ekipa ljubljanskih občinskih svetnikov. Ob odprtem grobu se je od pokojnika poslovilo več govornikov, ki so slavili pokojnikove zasluge za slovensko prosveto.

Drobna kronika

Ljubljanski reševalci so bili danes popoldne klicani na igrišče Ljubljane, kjer se je odigrala tekma med »Ljubljano« in osješko »Slavijo«. Ene- mu od gledalcev je v razburljivem trenutku tekme nenadno postalo slabo in se je zgrudil na tla. Slučajno je bil v bližini zdravnik dr. Pogačnik ml., ki je bolniku nudil prvo pomoč. Ugotovil je, da je ponorečenca zadela kap. Reševalci so bolnika prepeljali v bolnišnico, kjer pa se do ure, ko to pišemo, še ni zavedel. — Kakor smo mogli izvedeti, je ponorečenec inž. Hanuš.

Na policiji so imeli danes ves dan mir. Le nekaj pijanih razgrajevčev si je čez noč hladilo pre- vročo kri v policijskih zaporih.

Praznik Kristusa Kralja

Ljubljana, 29. oktobra.

Zadnja nedelja oktobra je po svojem namenu povečena Kristusu Kralju. V današnjih časih, ko ravno zaradi premajhne veljave postav Kralja vseh kraljev doživljamo morda največjo etisko človeštva, je potrebno, da se ob takšnem prazniku strnemo v iskreni in pobožni molitvi okrog naših duhovnih pastirjev, potrebno pa je, da se takšen praznik obhaja tudi na zunaj kar najelovesejše. Po vseh župnih cerkvah širom Slovenije so bile danes slovesne službe božje, pri katerih so verniki v trumah pristopali k sv. obhajilu in tako najlepše proslavili praznik svojega najvišjega Vladarja.

V Ljubljani

Ljubljanski verniki so praznik Kristusa Kralja proslavili z lepimi slovesnostmi. Razne verske organizacije so imeli posebne proslave za svoje člane in članice, glavna slovesnost pa je bila dopoldne v stolnici, kjer je daroval pontifikalno mašo prevz. ko dr. Gregorij Rožman. Škof je imel pred mašo tudi krasen govor, v katerem je zbranim vernikom v izklesanih besedah govoril o važnosti Kristusovega kraljevanja in njegovih postav v sedanji dobi. Cerkev je bila nabito polna.

Prav tako so bile tudi nabite polne vse ljubljanske župne cerkve, kjer so imeli pridige k prazniku Kristusa Kralja in slovesne službe božje ljubljanskih župnikov.

V Mariboru

Tudi Maribor je praznik Kristusa Kralja slovesno proslavil. Zlasti mariborsko katoliško dijaštvo je izkazalo čast svojemu najvišjemu Vladarju. Na predvečer, v soboto, se je zbralo k večerni pobožnosti v tako velikem številu, da je bila cerkev sv. Alojzija nabito polna.

Davi je katoliško dijaštvo ponovno napolnilo cerkev ter se udeležilo skupne vs. maše, med katero so skupno sprejeli sv. obhajilo.

V stolnici je bila cerkvena proslava praznika danes dopoldne. Zjutraj je članstvo katoliških organizacij pristopilo k sv. obhajilu, potem pa je imel prevz. g. škof dr. Tomazič slovesno pridigo, v kateri je poudarjal blagoslov, ki ga Kristusovo kraljevanje prinaša posameznikom in družbi. Sledila je slovesna sv. maša, katero je ob številni asistenci daroval prevz. g. škof.

Razlika med državnim in zasebnim strokovnim poukom

Ljubljana, 29. okt.

Dne 5. oktobra smo v našem listu priobčili na tem mestu članek pod gornjim naslovom, ki je opozoril na nekatere pomanjkljivosti o strokovnem šolanju naše mladine. Po svoji vsebini pa bi omejeni članek utegnil vzbuditi pri starih, katerih otroci obiskujejo državne, zlasti pa zasebne strokovne zavode, neugodno mnenje in morda krivično sodbo o naših strokovnih zavodih sploh. Po informacijah, ki smo jih prejeli, naj resnici na ljubo priobčimo še naslednja pojasnila:

Članek povsem pravilno ugotavlja, da je naših državnih strokovnih šol, zlasti trgoveških, premalo. Dalje pravi, da ima to dejstvo še drugo zelo važno posledico, to namreč, da so se zasebni zavodi razmnožili. Res je, da smo v zadnjem času v Sloveniji dobili nekaj novih zasebnih strokovnih zavodov. Znano pa je vsakomur, da so se v zadnjih letih zelo pomnožile tudi državne srednje in meščanske šole, kar je razvidno iz statistike šolstva. Na teh zavodih otvarjajo leto za leto tudi nove vzporednice. Znano je n. pr., da ima neka ljubljanska gimnazija kar 36 oddelkov (dopoldanski in popoldanski pouk). Primerjaj tudi letošnja poročila o rekordnem navalu dijakov na naše vseučilišče. Vključ temu pa nikomur ne pride na misel, da bi ugovarjal tej razširitvi šolstva. Saj naval na šole samo dokazuje, da se je pomnožila mladina, ki se hoče šolati. To pa je zopet v zvezi z razmnožitvijo prebivalstva in z urbanizacijo predmestij. Strokovno šolstvo, naj bo državno ali zasebno, se ni niti od daleč tako razmnožilo. Če se je zadnji čas ob pomanjkanju državnih šol ustanovila kaka zasebna šola, je to naravna posledica, ki ni škodljiva, nasprotno koristna za napredek strokovnega šolstva, koristna istočasno staršem, mladini in splošnosti. Da je tudi naval v strokovne šole od leta do leta večji, je povsem razumljivo. Slovenija je najbolj industrijska pokrajina naše države z visoko razvito trgovino. Nova trgoveška podjetja, pisarne in drugi gospodarski obrati se ustanavljajo iz dneva v dan in vsa ta podjetja potrebujejo pisarniški naraščaj. Tisti dobri časi so že zdavnaj minuli, ko so za navadno pisarniške službe zadostovali 3 ali 4 razredi gimnazije ali meščanske šole. Dandanes povsod, pa še za tako skromno službo, zahtevajo osnovno strokovno izobrazbo, stenografijo in stropesije. Zato so torej potrebni zavodi, ki nudijo mladini to izobrazbo.

Zasebne šole uspešno izpolnjujejo vrzeli, ki so tu le deloma zaradi še vedno premajhne števila državnih šol. Če bi zasebna pobuda odnehala, bi imeli vključ našim javnim šolskim zavodom na stotine mladih ljudi, ki ne bi mogli nadaljevati ne dotični svoje strokovne naobrazbe. Imamo razne zasebne šole, ne samo trgoveške, ki so vzkljele v daljnji in bližnji preteklosti ter dobro uspevajo, kar dokazuje, da so potrebne. Med temi zasebnimi zavodi so celo taki, ki obstojajo čez 25 in 35 let. Pravica odpiranja zasebnih šol je uzakonjena. Ta pravica je odlična, in zdi se nam prav pomemben člen naših državljanjskih svoboščin, ki jih svobodoljubni narod cenijo. Število teh šol pa je odvisno od šolskih oblastev, ki imajo pravico odpreti dovoliti ali pa ne. Take in slične šole obstojajo v vseh delih naše države in tudi v vseh drugih kulturnih državah.

MJRZ je zborovala v Celju

Celje, 30. oktobra.

Okrajna mladina MJRZ za celjski okraj je sklicala za danes zborovanje, katerega se je udeležilo lepo število članstva. Dvorana v Domu je bila lepo okrašena s slovenskimi in državnimi tribarvnicami, na vidnem mestu pa je bila slika našega voditelja dr. Korošca.

Zborovanje je pričel predsednik okr. MJRZ in član banovinskega odbora g. Krofič Jože, ki je pozdravil mladino, zlasti pa vse predavatelje, celjskega župana g. dr. Voršiča Alojzija, zastopnika tiska, podpredsednika JRZ g. Fazarinca in prijatelje naše mladinske organizacije. Z velikim navdušenjem je mladina sprejela pozdravne brzojavke narodnemu voditelju dr. Antonu Korošču, ministru g. dr. Kreku in banu dr. Natlačenu. Mladina je vzkljala kraljeveckemu domu, tako da je val navdušenja zajel vse dvorano, ki ni prenehala, dokler ni spregovoril bivši podpredsednik narodne skupščine g. Alojzij Mihelčič. Dotaknil se je vsega podrobnega dela, ki ga zahteva naše tako pestro narodno gospodarstvo.

Nato je zborovalce in goste pozdravil celjski župan g. dr. Voršič Alojzij in izrekel posebno veselje nad tako lepim številom zbrane mladine.

Kot drug govornik je nastopil bivši poslanec g. Marko Kranjc iz Maribora. Predmet njegovega govora »O narodni in državni zavesti« je bil še posebno aktualen z ozirom na vesti, ki jih med našim ljudstvom širijo tuji plačanci. Še bo potrebno poudarjati delo o narodni zavesti! Tudi žene in dekleta in vsi dobro misleči Slovenci moramo storiti vse, da bom ohranili tako preizkušen narod in bomo vsi pripravljeni zanj vse žrtvovati, če treba tudi življenje.

O samoupravi je govoril ravnatelj g. inž. Sodja Jože iz Ljubljane.

Predsednik banovinskega odbora MRJZ g. Rudolf Smeru je zbrani mladini obrazložil delo v mladinski organizaciji, ki naj gre kakor bojna armada med narod in osvoji vso slovensko mladino.

Proslava 21 letnice osvobodjenja Slovenije

Mariborski Fantovski odseki in Dekliški krožki so v soboto zvečer z interno prireditvijo v dvorani na Aleksandrovi cesti 6 slovesno proslavili 21 letnico osvoboditve Slovenije in ustanovitve narodne vlade v Ljubljani.

Mladina, organizirana v Fantovskih odsekih in Dekliških krožkih, je do kraja napolnila dvorano, kar priča, koliko mariborske mladine je organizirane v naših mladinskih organizacijah. Proslave so se udeležili tudi mariborski odličniki, med njimi mestni župan dr. Juvan, zastopnik prevzisenega g. škofa stolni dekan prelat dr. Cukala, oba okrajna glavarja dr. Šiška in Eiletz, predstojnik mestne policije St. Kos, podžupan Zebot, starešina okrajnega sodišča dr. Lavrentič, bivši narodni poslanec M. Kranjc, stolni kanonik dr. Mirt, predsednik Prosvetne zveze dr. Josip Hohnjec, ravnatelj Fr. Hrastelj in mnogi člani mariborskega starešinstva.

Proslava se je pričela s skupnim petjem državne himne, sledil je pozdrav predsednika, nato nastop fanfaristov mariborskega Fantovskega odseka, nakar je moški zbor pevškega društva »Maribor« pod vodstvom ravnatelja J. Gašpariča zapel tri pesmi. Spominski govor je imel dr. Ciril Zebot, nakar je bila s petjem Fantovske himne zaključena lepa proslava.

Dr. Anton Korošec v Ljubljani

Ljubljana, 29. oktobra.

Z večerajšnjim orient-ekspresom je prispel v Ljubljano predsednik senata dr. Anton Korošec. Dr. Korošec je večeraj popoldne napravil krajši izlet na Gorenjsko, zvečer pa je prisostvoval v opernem gledališču predstavi »Prodane neveste«. Sedel je v banski loži, ob njem pa sta bila ban g. dr. Marko Natlačenu in njegova gospa soproga. V glavnem odmoru sta prišla pozdravit visokega gosta v banski loži upravnik gledališča g. Oton Zupančič in ravnatelj opere g. Vilko Ukmar. Predsednik dr. Korošec je ostal z njima nekaj minut v prisrčnem razgovoru, v teku katerega je pokazal živo zanimanje za naše Narodno gledališče in njegove potrebe.

Predsednik senata dr. Korošec je ostal v Ljubljani tudi današnji dan.

Mariborski drobž

Maribor, 29. oktobra.

Uslužbenci zadrug si bodo gradili svoj dom. V restavraciji Novi svet je bil danes dopoldne ustanovljen občni zbor Stavbne zadruga zadržajnih uslužbencev v Mariboru. Navzoči so bili zastopnik Zveze nabavljajnih zadrug drž. nameščencev dr. Pečovnik iz Ljubljane, zastopniki Kreditne zadruga železniških gospodarskih ustanov Gvardjančič in Društva zadržajnih uslužbencev Gerzinič in Podrekar, vsi iz Ljubljane. Navzočni so bili tudi zastopniki zadrug drž. uslužbencev iz Maribora. Na občnem zboru je bilo podano obširno poročilo o ustanovitvi stavbne zadruga, ki si je nadela nalogo postaviti uslužbencem zadrug okrevališče na Pohorju. V to zadrugo naj bi vstopili vsi uslužbenci zadrug drž. uslužbencev in okoli 10 najmočnejših zadrug v državi. Sredstva za gradnjo doma namerava zadruga zbrati tudi z raznimi prireditvami, katerih čisti dobiček se bo porabil v to svrhu. Pripravljalni odbor je že kupil dovolj veliko parcelo na Pohorju med Mariborsko in Ruško kočo za 65.000 din. Zemljišče obsega 182.000 m². Okrevališče bo ležalo na prisojni strani in bo ležalo v bližini Pohorske ceste. Občni zbor je določil vpisnino 10 din, deleže pa po 400 din. V upravo so bili izvoljeni: Valant, Čretnik, Močivnik, Kolar, Gombač, Žerjav, Volčič, Reisman, Gvardjančič (Ljubljana). V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Filipič, Trošt, Kosi, Kresa, Tarman, Rebersak.

S kolesom v šolarje. 29 letni posestnik Al. Safarič se je s kolesom vozil po cesti proti Mariboru. V vasi Celestrina je na mostu zavozil v družo šolarjev, ki so se vračali z roti domu. Pri tem je 9 letnega A. Kelbiča zadel s tako silo, da ga je z mosta vrlo v potok. Fantka so takoj potegnili iz potoka, kolesarja, ki je hotel pobegniti, pa so pridržali do prihoda orožnikov. Fant je dobil lažje poškodbe.

Prijeta potepuha. Stražnik je aretiral 16-letnega delavca Josipa Šantavca iz Pečarovc, ki se je že več dni potepal po Mariboru in beračil. Oddali so ga začasno v policijske zapore. Druga potepuha so prijeli v osebi 12-letnega učenca 3. razr. osnovne šole Franca Pippenbaherja iz Sp. Dobrave, ki se je stalno potepal po mestu in je pred petimi dnevi pobegnil od doma. Oddali so ga v mladinski dom.

Z nožem usmrtila otroka

Celje, 30. oktobra.

12. oktobra se je pripetil v Št. Janžu dogodek, ki je pretresel vso faro. Podpečanova Cecilija, sestra posestnika Podpečana, je z nožem prerezala vrat svojemu dveletnemu nečaku, da je na mestu izdihnil. Ko je Podpečanova mati Ana šla k bližnjemu potoku po vodo, je slaboumna Cecilija zgrabila velik kuhinjski nož in z njim prerezala otroka vrat od ušes do ušes. Mrtvega otroka je položila pred hišni prag, krvave sledove pobrisala z obrisačo, nato pa zbežala. Orožništvo je storilko izročilo sodišču. Pri razpravi pa se je ugotovilo, da je Cecilija neuračunljiva. Tudi zdravnik je podal mnenje, da je Cecilija v močni stopnji slaboumnosti. Dejanje je izvršila verjetno v patološkem momentu, ki je izhajal iz njenega duševnega stanja. Sodišče je zaradi tega odredilo, da se začasno odda v zavod za zdravljenje duševnih bolezni.

sebne trgoveške šole otroci revnih staršev ter manj nadarjeni, sploh ne odgovarja dejstvom, kajti otroci revnih staršev so na teh zavodih v veliki manjšini. Večina med njimi so iz premožnejših in srednjih slojev. To je razvidno iz vpisnic teh zavodov. In končno, če je trgovina »vobodna« in so trgovski poklici svobodni, tedaj ima med zasebnimi šolami morda vprav trgoveško zasebno šolstvo svoj raison d'être. Uverjeni smo, da ni zasebne trgoveške šole v današnjih razmerah prav tako uspevala, pa čeprav bi se znatno pomnožilo število državnih strokovnih šol. Zasebne trgoveške šole imajo svoj stalni kader obiskovalcev, še posebej enoletni učni zavodi. Nekateri trgoveški zasebni zavodi delujejo že desetletja z uspehom. To je dokaz, da te stare šole niso nastale zaradi edanega navala in konjunktore, ki je samo prehodna. Med temi stariimi zavodi je celo eden, ki je bil edini slovenski zavod, ko še nismo imeli nobenega slovenskega javnega zavoda te vrste. Vsaj takemu zavodu menda ne moremo odrekati upravičenosti obstoja in celo priznanja.

Glede drugih virov dohodkov, ki si jih nekateri zavodi znajo prekrbeti s prodajanjem dragih skript in še drugače, ako to odgovarja resnici, naj se stari pritožijo na merodajna mesta. Oblastva naj take primere razišejo in ugotovijo, če gre za izkoriščanje in izrabljanje konjunktore. Toda tudi take nedostatke ni da bi jih generalizirali. Saj imamo zasebne zavode, ki so znani po svoji solidnosti. Vemo celo za trgoveški zavod, ki ima svojo ubožno knjižnico, iz katere izposojujejo revnim učencem knjige. Glede skript je treba pojasniti, da so nujno potrebna, ker ni potrebnih knjig. Prodajajo se na zasebnih in tudi na državnih strokovnih šolah. Vsako izkoriščanje pa je seveda treba preprečiti.

Vsaka kolajna ima dve plati. To velja tudi za tu obravnavani predmet. Odstranimo pomanjkljivosti, izboljšujemo in ustvarimo nove državne šole po potrebah, nikar pa ne omalovažujmo brez pomisleka, kar je nastalo po organskem razvoju in razmerah časa.

Članek se v zaključnem odstavku obrača na najvišjega predstavnika naše banovine za primerne odredbe. Tudi mi smo za to, da se merodajni krogi pozanimajo za ta vprašanja in morebitne pomanjkljivosti odpravijo. Take odredbe, ki imajo namen razširiti državno šolstvo in obenem tudi organizatorno izboljšati zasebno šolstvo, kar je ilak predvideno, morejo biti samo v korist vsemu šolstvu in posebej zasebnemu, ki naj ga oblastva vzamejo v zaščito. Mi pa se zanašamo povsem na gospoda bana za tozadevno pravično rešitev.

Od tu in tam

Volilni zakon za volitve v hrvaški sabor je že izdelan. Poslanci bodo voljeni po okrajih. Vseh poslancev bo sto. Kakor kaže, bodo volitve v sabor še pred koncem tega leta. V Zagrebu namreč pravijo, da volitve v hrvaški sabor niso prav nič odvisne od volitev v narodno skupščino. Poslanci sabora bodo prejeli dnevnice le toliko dni, kolikor časa bo trajalo zasedanje sabora.

V vseh banovinah je postavljena enotna lista vladnih skupin za senatske volitve, le v zetski banovini sta dve. Nosilec vladne liste je Gjur Vukotič, nosilec druge liste pa Kurtović. Na tej listi je tudi kot drugi kandidat prijatelj dr. Stojadinoviča Miro Protič in zaradi tega sklepajo, da ta druga lista pripada skupini dr. Stojadinoviča. Toda kandidati sami pa zanikajo, da bi pripadali tej skupini. Verjetno pa ni, da bi ta druga lista uspela, ker imajo vladne skupine v zetski banovini veliko večino glasovalcev na svoji strani.

Vzmirjenje med vlagatelji v jugoslovanskih denarnih zavodih se je že pomirilo. Prve dni, ko se je v Evropi začela vojna, so vlagatelji spet navallili na denarne zavode in začeli dvigati svoje vloge. Samo v Zagrebu so v dveh dneh dvignili 80 milijonov dinarjev. Poznejša uredba, s katero je bilo omejeno dviganje velikih vlog, pa je imela za posledico, da se je med vlagatelje spet naselil mir in zaupanje v denarne zavode. Sedaj pa se je začelo dogajati, da vlagatelji svoje vloge vračajo v zavode. V celem so do konca oktobra v vsej državi vlagatelji dvignili 522 milijonov dinarjev, kar da komaj 5 odstotkov vseh vlog v jugoslovanskih hranilnih zavodih.

Po novem trgovinskem sporazumu bo Nemčija dobavila naši državi 380.000 ton črnega premoga in 220.000 ton koks. Na ta način bo Nemčija lahko izravnila velik klirinški dolg naši državi. Dosedaj so k nam uvažale črni premog in koks v glavnem Nemčija, Poljska, Češkoslovaška, Anglija in Madžarska. Največje količine je kajpak dobavljala Nemčija, kajti prejem je njeno glavno izvozno blago. Izvozna količina pa je bila določena za vnaprej tako visoko iz razloga, ker se jugoslovanska industrija stalno razvija in porabi od leta do leta več črnega premoga ter koks za zlasti za toplotne namene. Lani na jesen je odpadla kot izvoznik Češkoslovaška, ker je bila Poljska vzela njene najbogatejše premogovnike v Tješinu. Ko pa je Nemčija zasedla Poljsko, je odpadla kot izvoznik tudi Poljska. Vse količine od prejšnjih dobaviteljev je prevzela sedaj Nemčija. Manjše količine pa bosta k nam uvažali še Anglija in Madžarska.

Pridelek sladkorne repe je bil letos precej šibek. Nasprotno pa je kakovost letošnjega pridelka mnogo boljša kakor lani. Kaže pa, da bo domači pridelek komaj zadostoval za pokritje celotne proizvodnje sladkorja, kolikor ga v naši državi potrebujemo. Zaradi nizkih odkupnih cen sladkorne pese je bilo zadnja leta sajenje stalno v padanju, šele letošnja nova ureditev tega vprašanja je prinesla nekaj izboljšanja. Pač pa je zelo verjetno, da se bodo kmetovalci prihodnje leto v večji meri oprileti sajenja sladkorne pese in da bo poslednji pridelek celo presegal domače potrebe. Višek bodo sladkorne tovarne porabile za pripravljanje rezerv sladkorja.

Turistična sezona v naši državi je bila v prvih letošnjih devetih mesecih mnogo boljša kakor lani ob istem času. Lani je bilo v prvih devetih mesecih v naši državi 216.000 tujcev, letos pa jih je bilo 237.000. Zlasti so v velikem številu obiskovali naše kraje Nemci, katerih je bilo lani 110.000, letos pa 171.000. Pač pa se za naslednje mesece in za prihodnje leto ne obeta nič dobrega zaradi vojne v Evropi.

Do krvavega so se stekli na občinski seji odborniki občine Kneževi vinogradi pri Somborju. Občinski može so razpravljali o nastavitvi enega uradnika. Ker sta bila za kandidata dva in je vsak izmed njih imel na svoji strani približno polovico odbornikov, se je najprej vnela besedna bitka, dokler se ni nazadnje razvila v pretep. Vročeraven občinski odbornik Lozanič je potegnil nož in z njim tri svoje nasprotnike krepko obdelal, tako da so morali priti orožniki razgnat razborite občinske odbornike, Lozanič so pa aretirali. Tri ranjence so morali prepeljati takoj v bolnišnico, za njimi pa tudi napadalca samega, ker ga je bil eden od napadencev v obrambi sunil z nožem v roko.

Pobesnelega četnika so prijeli v Samoboru. Bivši občinski stražnik Franjo Kračev je bil pri ljudeh silovito osvoježen. Bil je namreč četnik in je pri vsaki priliki Hrvatom grozil, da jih bo poklal. Pred nekaj dnevi je ponoči srečal kmeta Papiča, ko je šel s svojo materjo domov. Začel ga je izzivati, toda kmet se zanj ni zmenil. Ko pa je kmet prišel po cesti spet nazaj, je četnik skočil nanj in mu z nožem preprekal trebuh. Ko so na pomoč priskočili ljudje, je četnik Kračev razrezal še eno žensko in enega kmeta. Šele nato so ga urožniki ukrotili in spravili v zapor. Med prevozom v bolnišnico pa je ranjeni kmet Papič radi poškodb umrl.

Naš izvoz v Nemčijo je do meseca septembra letos zelo nazadoval. V primeri z istim obdobjem lanskega leta se je naš izvoz zmanjšal za 264 milijonov dinarjev. V celem pa se je trgovinski obseg s klirinškimi državami zelo neznatno povečal. Pač pa znaša klirinški dolg naše države 332 milijonov dinarjev. Dobrih 63% našega izvoza gre namreč v klirinške države, enako pa uvažamo iz klirinških držav dobrih 70% vsega našega uvoza. Pač pa se kaže lepša slika v trgovini z neklirinškimi državami. Te nam doljujejo 358 milijonov dinarjev, medtem ko so nam lani v istem času dolgovale šestkrat manj. So se pravi, da so se naše terjatve do držav s prostim deviznim prometom povečale za 600%.

Razne procese, ki so bili inscenirani proti Hrvatom, so začeli ovesevati preganjani Hvatje. Tako se je pojavilo tudi vprašanje obnove procesa proti 36 Hrvatom v Zenici, katere so nekateri politično upravni uradniki obdolžili veleizdaje, jih zaprli in tam potem nečloveško mučili, pa najsaj so bili možje ali pa ženske. Vseh 36 je predsedelo devet mesecev v zaporu, nazadnje pa jih je sodišče vse oprostilo in izpustilo. Toda nihče jim ni mogel povrniti škode, ki so jo utrpeli v času, ko so po nedolžnem sedeli v zaporu. Vsi tisti uradniki, ki so mučili nedolžne, so oblaestem znani in sede še sedaj na odgovornih mestih. Preiskava se bo kmalu začela in bodo krivci dobili zasluženo kazen, da bo vsaj v malem zadosteno pravici... Ko bodo začeli Hrvatje obnavljati te procese, bomo dobili številke, ki bodo nazorno pokazale nasilje in brezskopnost, ki je vladala pod diktatorskimi režimi raznih Zivkovičev, Srškičev in pa Jevtičev.

Z Goriške, Krasa in iz Istre

Gorica, 29. okt.

Odnevanje sedanje evropske vojne v Juljski Krajini

Čeprav je Italija v sedanji evropski vojni ostala nevtralna — vsaj tako lahko sklepamo iz njenega dosedanjega zadržanja — vendar iz gotovih znakov oziroma strožjih ukrepov lahko spoznamo, da tudi v Italiji ne vladajo takšne razmere, kakor ob normalnih časih. Najbolje lahko to čutijo ljudje po deželi, ki se morajo najstrožje držati vseh novih ukrepov. Pri nas v Juljski Krajini seveda tudi veljajo isti predpisi kot drugod, občutijo pa jih ljudje različno hudo, kakor so pač premožni. Kakor se Italija prizadeva, da bi od sedanje vojne imela čimveč koristi, tako na drugi strani gleda z vso skrbnostjo tudi na lastno varčevanje. Tako je prepovedala vsako prehudo razkošje s prislilnimi ukrepi, zahteva strogo varčevanje, hoče pa obenem iz svoje male zemlje iztisniti vse, kar se le da. Značilni so predvsem naslednji predpisi, ki so med našim ljudstvom v Juljski Krajini gotovo nič manj kot drugod po Italiji, prišli do izraza:

Istrski dnevniki posebno zadnje čase večkrat napišejo kaj o tem, kako vestno opravljajo organi finančne kontrole svoj posel. To nadzorstvo se nanaša med drugim na primer na koruzo, ki jo je treba vse, kar jo je le preveč, oddati v določena skladišča. Vsak se jo sme od svojega pridelka obdržati le toliko, kolikor jo nujno potrebuje za prehrano. Paziti pa je treba tudi na to, da je pšenica, ki jo oddajajo v skupna skladišča, lepo suha, da se ne bi prezgodaj pokvarila. Večje zaloge so namreč brez pomena, če blago dalj časa ne zdrži v uporabnem stanju. Seveda kmetije niso priključeni zastonj oddati vse to koruzo, kar jo imajo oziroma kolikor oblasti pravijo, da jo imajo pre-

več. Koruzi je cena določena na 98 lir za vsakih sto kilogramov.

Pri nas veljajo tudi gotovi predpisi glede prodajanja rib po vaseh. Vsak, kdor hoče opravljati ta posel in vsaj pri ribah nekaj zaslužiti, mora prej prositi za dovoljenje. Prodajanje rib od hiše do hiše brez dovoljenja je strogo prepovedano, in vsakogar, kdor se pri tem pregreši, zadene vsaj za današnje razmere precej občutna kazen. Določena je navadno na 120 lir.

Pri nas v Juljski Krajini dalje zelo pazijo na to, da se ne bi kdo pregrešil proti predpisu, kako se smejo kupovati drva. Ta prepis se zdi še posebej strog v Italiji so povsod za les v precejšnji stiski, ne samo za stavbni, pač pa tudi za navadna drva. Da se pri prodaji ne bi zagrešile kakšne nepravilnosti, je po novem določeno, da jih sme vsak kupovati samo »na vago« in nič več po starem načinu, kar tako po domače, na oko. Le, če so vsa kupljena drva lepo stehtana, je možno izvajati manjšo nadzorstvo, kar je za pravično odmero davkov vendar važna stvar.

Vinogradniki na Vipavskem so se zadnjih precej razburili, ko so prišli k njim pred trgovijo organi finančne kontrole in zahtevali od njih, da morajo vse grozde, predno ga odnesejo v kleti, stehtati. Poznali namreč še niso najnovejših predpisov, da je to treba storiti zato, ker država zahteva 20% od pridelka. Ker kmetje poznajo kazni, ki bi jih zadele, če se ne bi držali predpisov, se ukazu niso upirali.

Sedanja vojna je rodila svoje posledice tudi v pomorstvu. Tako med drugim poročajo iz Trsta, da je prekoatlantska pomor. družba »Italia« povečala tarife od 50 na 75%.

Iz vseh teh ukrepov se gotovo vidi, da tudi nam v Juljski Krajini sedanja evropska vojna le ni čisto prizanesla. Dozdaj pa nam le še ni bilo treba iti na bojišče. Zato tudi naše ljudstvo z veseljem pozdravlja sedanje nevtralnost stališče Italije.

Podprimo reveže!

Ljubljana, 29. oktobra.

Odkupnine od razkošja na grobovih so prvi poslali za mestne reveže pisarni vsesvetke akcije naslednji dobrotniki: galanterijska trgovina Ant. Krisper na Mestnem trgu 220 din; stavbo podjetje A. Terčelj 200 din; neizmernovani 220 din; trgovina z dragulji Josip Eberle na Tyrševi cesti 480 din; gradbena družba inž. Dukič in drug v Bohoričevi ulici 590 din; Ljubljanska kreditna banka 500 din; Vzajemna zavarovalnica 10.000 din; »Slovenia-transport«, d. z o. z. 200 din; tvrdka Siegel in drug na Celovski cesti 108 200 din; uprava obč. državne bolnišnice 240 din; kamnoseško podjetje Alojzij Vodnik 2000 din; francoski konzulat 500 din; kamnoseško-kiparsko podjetje Franjo Kunovar pri Sv. Križu 200 din; Trboveljska premogolopna družba 1500 din; tovarna »Saturnus d. d. 500 din; uslužbenci Jugoslovanske tiskarne 300 din. — Vrhovni socialni svet objavlja imena prvih dobrotnikov letošnje vsesvetke akcije in jim izreka javno zahvalo, ker so s svojo naglo daržljivostjo dali najboljši vzgled ljubljanski javnosti gotovo z željo, da jih tudi druga ljubljanska podjetja, uradi in zavodi posnemajo s čim največjo dobrotljivostjo. Pripomniti še moramo, da so med navedenimi darovalci predvsem dobrotniki, ki stalno podpirajo mestno občino pri socialnem delu in tako prednjačijo s svojim socialnim čutom drugim občanom. Naši dnevniki, ki z vso požrtvovalnostjo podpirajo vsesvetko akcijo in sploh vsa socialna prizadevanja mestne občine, pa nimajo toliko prostora, da bi si jih vsesvetke akcija upala naprositi za objavo večjega števila dobrotnikov-darovalcev in manjših zneskov. Počastite rajne z dobrimi deli!

Napišite svoje ime in naslov na nakaznice vsesvetke akcije, da bo Vrhovni socialni svet spoznal dobrotnike mestnih revežev in jim bo lahko ob marsikateri priliki tudi med letom izkazal svojo hvaležnost s priporočilom na tem ali onem mestu za upoštevanje in prednost pri enakih pogojih. Sicer je pa itak vsa Ljubljana prepričana, da letos ne bo več grobov brez venčev in belozelenih sveč vsesvetke akcije in zato tudi ne bo več nobenih opazk, kakršne so lani dobrosrčni ljubljanci delali na račun nekaterih izjem, ko so jim očitali, da so prvi pri iskanju koristi, za reveže pa ne dajo nič.

Zborovanje Slomškovec iz kranjskega in škočjeloškega okraja

Kranj, 29. oktobra.

Danes dopoldne je zborovalo članstvo Slomškovec podružnice za kranjski in škočjeloški okraj v prostorih nove ljudske šole v Kranju, obenem je pa podal odbor podružnice svoj letni obračun, ki je pokazal iz poročil posameznih odbornikov, da je podružnica razvila v preteklem letu izredno živahnost in delavnost.

Zborovanja se je udeležilo lepo število učiteljsva iz obeh okrajev. Centralo je zastopal nadzornik in urednik »Vrta« g. Ločniškar iz Ljubljane. Zborovanje je vodil predsednik g. Rozman iz Cerkelj, ki se je ob začetku spomnil umrlega tovariša, urednika »Slovenskega učitelja«, g. Fortunata Lužarja. Zborovalci so počastili njegov spomin s trikratnim »Slava!«

Na dnevnem redu je bilo nato predavanje nadzornika g. Vinka Rupreta iz Kranja o gospodarsko-kulturni strukturi Jugoslavije z ozirom na pouk v ljudskih šolah. Sledile so nato volitve, pri katerih je bil izvoljen večinoma stari odbor z nekaj novimi odborniki iz mlajše učiteljske generacije.

Razbojnik Hacc straši tudi v Kranju

Kranj, 29. oktobra.

Razbojnik Hacc je še vedno predmet najneverjetnejših in romantičnih govoric, ki krožijo posebno zadnje tedne v kranjskem okraju ter tudi v neposredni bližini Kranja samega. Res je, da ima Hacc okoli 50 vlovov na vesti in da je nevaren tolovaj, vendar številne govorice ne odgovarjajo resnici. Tako se je vzdrževala pretekli teden govorica, da je bil Hacc nekaj dni prav v bližini Kranja na Gorenji Savi. Bil je celo tako drzen, da se je prišel v brivnico strič in brit. Veekakor je pa gotovo, da je nekajkrat obiskal Kranj. Ker pa je baje elegantno oblečen, ga je težko kar prijati in ga menda vprav zato oblasti doslej še niso moglo izslediti.

Predstojništvom vseh šol v Sloveniji sporočamo, da bomo te dni dogotovili program za izseljenski teden, tako da ga bodo v prihodnjih dneh vse šole prejele. Iz njega bodo potem posamezne šole lahko poljubno izbrale potrebno gradivo za svoje proslave. — Družba sv. Rafaela v Ljubljani.

Pri akademiji Zdrženja gled. igralcev in opernega orkestra, katere namen je gmojno pomagati bolnemu glasbeniku M. Kogoju in njegovi težko prizadeti družini, bodo operni solisti izvajali Kogojeve pesmi, dramski člani nastopijo z recitacijami. Operni orkester bo pod vodstvom kap. Neffata odigral dve skladbi, dr. Švara pa bo igral Kogojeve klavirske skladbe. Akademija bo 3. novembra ob 20 v operi. Tam je tudi predprodaja vstopnic.

Program radio Ljubljana

Ponedeljek, 30. okt.: 7 Jutranji pozdrav (plošče) — 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Naše veselje (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Zdravstvo (higiena) mladostne dobe: Motnje duševnega zorenja (g. dr. A. Breclj) — 18.20 Debussy: Morje, sinf. suite — 18.40 Naša posest na Jadranu (g. V. Pirnat) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: En gospodarski pionir Hercegovine v 19. stol. (prof. Hajdrudin Djurič, Bgd.) — 19.40 Objave — 19.50 Zanimivosti — 20 Iz operetnega sveta, koncert Radij. orkestra — 21.15 Trio za flavto, gosli in čelo (gg. Korosec, Jermol, Comelli) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Mojstri harmonike (plošče).

Torek, 31. okt.: 7 Jutranji pozdrav (plošče) — 7.15 Napovedi, poročila — 7.30 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Proslava Jadran. dne: petje, deklamacije, razgovor (vodi g. V. Pirnat) — 12 Sprehod po Balkanu (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 10.02 Opoldanski koncert Rad. orkestra — 14 Poročila — 18 Drobiz za drobiz (plošče) — 18.40 Ideja stvarstva (g. Fr. Terseglav) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Deset minut zabave — 20 Koncert balajke (plošče) — 20.30 Koncert pev. zbor. »Grafike« — 21.15 O sonatah: predavanje (g. Srečko Koporc) in klavir (gdc. Herta Seifert) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Veseli zvoki (Radij. orkester).

Drugi programi

Ponedeljek, 30. okt.: Belgrad: 20 Pev. koncert Ivana Franca, člana ljublj. opere, 21.40 Violinski koncert — Zagreb: 21 Koncert zagr. komor. zbor. — Ankara: 20.20 Koncert RO, 20.35 Jazz — Sofija: 20 Simfon. koncert, 21.20 Laha glasba, 21.50 Ples. glasba — Bratislava: 21 Instrum. koncert — Beromünster: 20.15 Pev. koncert — Budimpešta: 20.10 Ork. koncert Weberjevih skladb, 22 Cigan. orkester — Bukarešta: 19.15 Ork. koncert, 20.30 Koncert ruske glasbe, 21.50 Vok. koncert, 22.15 Zab. koncert — Hürby: 19.50 Beethovnov konc., 20.50 Operetni koncert — Oslo: 20.05 Pesmi, 20.20 Violin. koncert, 22.15 Kabaret — Sottens: 19.35 Pesmi, 20 Pisan drobiz, 20.30 Théodore de Bèze: »Abrahamova daritev«, zbor in solisti — Rim-Bari: 20.30 Moderna glasba, 21 Pisan drobiz, 21.55 Stara ital. glasba — Trst-Milan: 21 Planinski koncert, 23.15 Ples. glasba — Florenca: 21.30 Pisan drobiz, 22 Kitara, 22.30 Pisana in plesna glasba.

Ljubljansko gledališče

Drama — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 30. oktobra: Zaprt. Torek, 31. oktobra: »Hudičev učenc«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Sreda, 1. novembra: »Antigona«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Četrtek, 2. novembra: »Striček Vanja«. Premiera. Premierski abonma.

Opera — Začetek ob 20.

Ponedeljek, 30. okt.: Zaprt. Torek, 31. okt.: »Glumač Matere božjic. Izven. Sreda, 1. nov.: »Trubadur«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Četrtek, 2. nov.: »Boris Godunov«. Gostovanje Josipa Križaja. Red Četrtek.

Župan mesta Ljubljane

naznanja, da je v petek, 27. oktobra, umrl član mestnega sveta ljubljanskega, gospod

FORTUNAT LUŽAR

banovinski šolski nadzornik v pokoju, odlikovan z redom sv. Save III. stopnje

Za naše šolstvo zaslužnemu pokojniku — ohrani Ljubljana trajen in časten spomin!

Ljubljana, dne 28. oktobra 1939

Občni zbor Atletske zveze kraljevine Jugoslavije

Ljubljana, 29. oktobra.

Izredni občni zbor jugos. atletskega saveza je danes ob 10 odprl predsednik dr. Mlinarič s pozdravno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II.

Kot prva točka dnevnega reda je bilo poročilo tajnika, ki pa je bilo sprejeto brez čitanja, kajti vsak klub je že pred tem prejel tiskana poročila. Razvila se je huda debata, ki jo je otvoril g. Dobrin, zastopnik Concordije iz Zagreba. Očitno je odboru precejšnje neradnosti v upravi, zlasti pa se je slabo izrazil o državnem klubskem prvenstvu in maratonskem teku. Pomagali pa so mu pri tem še gg. Vodišek, dr. Mlinarič in drugi.

Ker se je stvar zaveleka predložila, je nato g. Vodišek predlagal, da se da zadeva z dnevnega reda, kar je bilo soglasno sprejeto.

Hud boj se je vnel zopet zaradi prvenstva moštev, ki se je vršil v Splitu. Tam namreč sploh nimajo atletskega igrišča in se tekmovalci vrše kar na nogometnih poljih. Po poročilu saveznega delegata g. Zorge je bilo tekmovalca združeno z velikimi neradnostmi. Pri štafeti 4x100 m predaje n. pr. sploh niso bile začitane, ravno tako ni bil začitán start za 1500 m, doskokišče za skok v daljavo močno visi in je začitano kar provizorično, itd. Vse to je seveda močno vplivalo na rezultate, ki so bili znatno boljši in so zato tudi oškodovali slovenski klub Ilirijo, ki je padla tako na 5 mesto.

Iz poročila verifikacijskega odbora je bilo razvidno, da ima pravico glasovanja 50 klubov, 5 nima pravice in eden ni zadostil formalnostim.

Po poročilu o vrednosti inventarja, ki ga je podal dr. Mlinarič, je bila odboru podana razrešnica in predsedniško mesto je začasno zasedel najstarejši član g. Sancin, ki je bil od navzočih pristočno pozdravljen.

Naslednja točka dnevnega reda je bila sprememba pravil, ki je ustvarila prav za prav pravo razpoloženje občnega zbora. Ker so zastopniki vseh podzvez imeli že večeraj sestanke, se stvar ni začela razvijati pri temeljih, temveč so bili takoj iznešeni konkretni predlogi. V imenu slovenske podzveze je iste podal g. Danilo.

Kot uvod se je pričel boj za naslov vrhovne zveze. Izmed treh predlogov, ki so jih postavili gg. Sancin, Simič in Dobrin, je bil po tajnem glasovanju izglasovan predlog g. Dobrina, da se vrhovna organizacija imenuje »Atletska zveza kraljevine Jugoslavije«. Razmerje glasov je bilo 26 : 24.

Kot drugi del tega boja, je bilo središče ASKJ. Predlagana so bila vsa tri glavna mesta, to so: Ljubljana, Zagreb in Belgrad. Huda razprava se je razvila zopet ob tem vprašanju, ali zmaga relativna ali absolutna večina. Ker niso mogli priti na ta način do sporazuma, je bil sprejet predlog g. Vodiška, da se najslabše mesto izloči in da se zmagovalca, če jih tako imenujemo, v finalu še enkrat poprimeta. Prvi del se je končal s popolno zmago Ljubljane, ki je bila z 24 glasovi pred Zagrebom z 20 in Belgradom s šestimi glasovi. Ker je bila na ta način Ljubljani že skoraj zagotovljena zmaga, so se pojavili gotovi intriganti, ki so dosegli prekinitev občnega zbora, ki se je nadaljeval popoldne ob pol štiri. Ta čas pa je bil porabljen za pogovore, ki so se vršili med zastopniki vseh treh podzvez. Končni rezultat tega je bil popoln polom Slovencev in to radi prehudih zahtev Belgrada na eni in radi nesloge, ki je zavladala med slovenskimi klubi na drugi strani. Tako je zmagal Zagreb s pomočjo Belgrada, ki je zanj glasoval z 25 proti Ljubljani z 22 glasovi. En belgrajski klub ni glasoval, zastopnik dveh slovenskih klubov pa ni bil prisoten.

Tudi glede spremembe pravil je prodiral predlog g. Simiča z 26 proti 24 glasovi. Predlogi g. Simiča navajajo med drugim, da se ustanove tri narodne zveze, ki so pod vrhovno zvezo; ta bo zastopala kraljevino Jugoslavijo. V tej zvezi so trije delegati posameznih zvez in predsednik s tremi člani odbora, ki jih izvoli občni zbor ob enem s predsednikom, itd.

Popoln razdor med slovenskimi klubi pa je nastopil pri točki volitve predsednika in članov ASKJ. Povsem nerazumljiva in obsojanja vredna je gesta g. Safošnika kot zastopnika SK Ilirije in g. Jenkota kot delegata SK Železničarja in SK Maratona iz Maribora, ki sta glasovala za hrvatski predlog. Edin vzrok, ki bi ga mogli najti, je samo v častihlepu in obljubah, ki sta jih dobila od merodajnih faktorjev, da bosta izvoljena v zvezo kot slovenska zastopnika! Ravno tako se je vzdržal glasovanja delegat SK Rapida iz Maribora. Z 26 proti 23 glasovi je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Ugrinič; tajnik Fux, blagajnik Marian Zvonko, tehn. referent Krajačič.

S tem se je prešlo na pritožbe in slučajnosti, ki so zaključile občni zbor.

Bo-jan.

Zopet po nepotrebem izgubili točko

Ljubljana : Slavija (Osijek) 2 : 2 (1 : 0)

Lepa sončna jesenska nedelja je privabila danes na igrišče SK Ljubljane lepo število gledalcev. Bilo jih je prav gotovo preko 1200, ki so pričakovali zmage domačega moštva. Po lepem uspehu v Splitu je bilo tudi moč govoriti proti osječki Slaviji, ki sploh ni kaj dobro moštvo. Žal so vsi gledalci danes skoraj nezadovoljni odšli domov. Ljubljana je imela zmago v žepu, toda tik pred koncem igre so Osječani izravnali in odnesli domov piko, na katero prav gotovo niso upali.

Sodniku g. Macoratiju sta se moštvi predstavili v postavah:

Slavija : Šašlič, Flam, Majer, Adamovič, Kolar, Dejanovič, Zbanački, Lokošek III, Farkaš, Petrovič, Grgec. Njihova barva je črna-bela, preko maje pa so imeli črne svitve brez rokavov.

Ljubljana : Lindtner, Presinger, Jerman, Pupo, Gomezelj, Šercer, Smole, Lah, Grintal, Hasel, Erber. Začelo se je kar dobro. Po začetnem odipavanju, pri katerem sta Smole in Erber vsak s svoje strani napravila lepi priložnosti za gol, se je Ljubljana temeljito usidrala pred golom osječke Slavije. Zaledje ljubljanskega moštva deluje brezhibno. Pomočniška vrsta je na višini in neprestano pritiska naprej pred nasprotnikov gol. Oba ljubljanska branilca se točno držita svojega mesta ob robu igrišča in tudi neprestano pošiljata napad v ožanj. Zdi se, da se Slaviji obeta prava katastrofa. Vsaka žoga je plen domačih igralcev. Toda hitro se začnejo kazati napake. Napad je slab in neučinkovit, preveč je drobnega podajanja, zavlčevanja, oklevanja in zadrževanja žoge. Napadalcu Ljubljane ne pozna strela na gol. Hasel je okoren; menda mu ljubljansko občinstvo ne ugaia in se ne more znajti. Verjamemo mu, da je na tujih igriščih boljši. Lah se trudi na vso moč, toda brez vidnega uspeha. Najboljši je še Smole, ki je stalno zelo nevaren nasprotnik za obrambo Slavije. Nekaj prav lepih priložnosti je bilo zamujenih ali pa so šle žoge visoko nad golom. Končno se posreči Lah, da v 30. minuti na lep Erberjev predložek zabije neubranljivo s krasnim strelom v desni gornji kot. Rezultat je 1:0. Ljubljana je še vedno pred nasprotnikom golom, toda iste napake, ki smo jih omenili zgoraj, ne dovoljujejo zvišati rezultat, dasi je gol neprestano v zraku. Z tem rezultatom gredo igralci na desetminutni odmor.

Osječka Slavija v prvem delu igre ni pokazala veliko. Železni obroč, ki so ga napravili ljubljanski igralci, je bil tako stisnjen, da se je samo za kratke trenutke posrečilo napadalcem Slavije priti pred gol Ljubljane. Toda v takih trenutkih so pokazali, da so hitri in da prav nič ne oklevajo, kadar je treba streljati. Lindtnerju je enkrat lepo pomagala sreča in prečka, sicer bi bilo lahko 1:1. Glavna sila osječkih igralcev je njihova prav dobra obramba. Oba branilca imata lep in čist odbojni udarec. V svojih akcijah so Osječani kaj preprosti: igrajo na dolge pasove in hitro streljajo na gol. Pri tem jim znatno pomaga to, da so napadalcu dobri tekači.

Drugi polčas. V drugem polčasu so se Osječani popravili. Raztrgali so obroč, ki jih je stiskal v prvem polčasu in so v borih petih minutah drugega polčasa temeljito ogrozili ljubljanski gol. Toda Ljubljana se počasi spet znajde. Ali kaj pomaga: Hasel, Lah, Grintal zamujajo najlepše prilike in pošiljajo žogo vse kam drugam, kakor pa na gol. Toda premoči ni več tako očita, kakor v prvem polčasu. V 25. minuti se sijajno izkaže Lindtner, ki s sijajno parado odbije v padu žogo v polje; rešil je siguren gol. Končno je spet 30. minuta usodna za Osječane. Grintal strelja prost strel Erberju. Ta uide branilcu in poda visoko na desno Smoletu. Smole nastavi ostru žogi gledalca in krasno placira. Rezultat je 2:0 za Ljubljano. Gledalci so zadovoljni: dve piki ostaneta doma in boljša razlika v golih da boljše mesto na prvenstveni tabeli Ljubljani kot pa Slaviji. Skeptiki

pa pravijo: ne hvali dneva pred nočjo ali rezultat pred koncem igre. Tako reč se utegne maščevati. In tako se je res tudi zgodilo! Ljubljanski igralci so imeli še nekaj prilik, da bi bilo lahko 3:0, toda... Končno pa je tudi Slavija prišla do svojih pet minut. Prav za prav so zadostovale samo štiri minute, da so izravnali rezultat na 2:2. Gomezelj in Šercer sta tik pred šestnajstercem. Nesporazum med njima izrabila srednji napadalec Farkaš, dobi žogo in takoj neubranljivo strelja. Lindtner ni prav nič kriv. Samo dve minuti kasneje se ponovi skoraj isti primer. Ze spet je Petrovič na mestu in spet mora Lindtner, tudi brez svoje krivde, potegniti žogo iz mreže. Rezultat je 2:2. Tako je Ljubljana spet izgubila po nepotrebem eno točko. Take reči ne bodo vabile gledalcev na igrišče.

Sodnik g. Macorati je svoje delo napravil brezhibno in z veliko avtoriteto.

Gradjanski : HAŠK 7 : 0 (2 : 0)

Današnja prvenstvena tekma v hrvatsko-slovenski ligi med Gradjanskim in HAŠKOM je bila istočasno tudi tekma med starima dvema nasprotnikoma. Tekmo je gledalo nad 4000 ljudi. Nič ne pričakoval, da bo danes HAŠK doživel tako strahovit poraz. Takoj poudarjamo, da je Gradjanski zmago zaslužil. Zmaga je morda nekoliko previsoka, toda Gradjanski je igral neprimerno boljše kot akademiki. Vseh 11 igralcev Gradjanskega je bilo dobrih bodisi kot posamezniki ali pa kot celota. V njih je bilo mnogo poleta in volje. Igrali so preprosto in koristen nogomet in se niso spuščali v nepotrebne stvari. Predvsem je treba pohvaliti srednjega napadalca Lešnika, ki je bil danes najboljši.

SASK : Hajduk 1 : 0 (1 : 0)

Sarajevo, 29. okt. b. V Sarajevu se je danes odigrala prvenstvena nogometna tekma med domačim SASK-om in Hajdukom. Tekmo je gledalo približno 2500 ljudi. V prvem polčasu so gostje prevladovali na polju, vendar niso mogli ničesar doseči. V drugem polčasu pa so se domačini popravili, vendar je razmerje golov ostalo do konca nespremenjeno.

Split : Bačka 1 : 0 (1 : 0)

Split, 29. okt. b. Tekma med Splitom in Sublico je bila ena najslabših v tej sezoni. Splitčani so bili zelo neodločni, kljub temu pa so odnesli z igrišča dve točki. Edini gol je zabil že v prvem polčasu Neškoftin.

Concordia : Slavija (Varaždin) 2 : 0 (0 : 0)

Po zadnjem kolu jesenskega nogometnega prvenstva v slovensko-hrvatski ligi je tabela take:

Gradjanski	8	7	1	0	36:2	15	(1)
SASK	9	6	2	1	18:3	14	(4)
HAŠK	9	6	1	2	22:16	13	(5)
Hajduk	8	4	1	3	19:12	9	(7)
Concordia	9	4	1	4	19:19	9	(9)
Slavija (Osijek)	9	3	3	3	18:24	9	(9)
Ljubljana	9	2	3	4	19:27	7	(11)
Bačka	9	2	1	6	13:26	5	(13)
Split	9	2	1	6	7:19	5	(13)
Slavija (Varaždin)	9	0	2	7	5:19	2	(16)

V tabeli ni vračunana prekinjena tekma med Gradjanskim in Hajdukom (0:0), ki pa gornjega položaja v tabeli ne more bistveno spremeniti. Kakor se vidi iz tabele, ei bo Gradjanski gotovo osvojil naslov jesenskega prvaka v slovensko-hrvatski ligi.

Hrvatska kolesarska zveza ustanovljena

Zagreb, 29. okt. b. Danes dopoldne je bila tu skupščina hrvaških kolesarjev. Udeležilo se jo je po svojih zastopnikih 29 klubov in dve podzvezi, zagrebška in karlovska. Soglasno je bilo sklenjeno, da se ustanovi hrvaška kolesarska zveza. Obenem je bil izvoljen tudi prvi odbor te zveze.

Pri dirkah na Grad je zmagal Janko Šiška

Ljubljana, 29. oktobra.

Po hudi jesenski povodnji smo le dočkali lepo in nekoliko mrzlo nedeljo, kar pa ni oviralo ljudi, da ne bi prišli gledat moto dirk agilnega ljubljanskega Motokluba »Hermesac«. To so bile pete dirke, ki jih je delavni klub priredil. Ze dopoldne so rohneli in se pripravljali za popoldansko vožnjo železni kornji. Na startu, ob progi in cilju je bilo vse natrpano ljudi. Drobši se je sukali in muzal med odraslimi, najmlajši v vozičkih so se modro držali, odrasli so si pa iskali »strateških« pozicij, da bi ne bilo treba pozneje stezati vratov, kar pa se je vseeno zgodilo in jih je moral spaeker po zvočnikih opominjati, da ne bo kdo preveč stegnil vratu in se prekopicnil na progo ter dirkal izven konkurence. Malo mrzlo je bilo in ljudje so si polagoma začeli vleči ovratnike čez vrat ter stiskati roke v žep. Na planinah se je blestel »corpus delictic«, sneg, ki je ljudi opominjal, da ni leto. Zlasti nabasano je bilo Pod šancami, kjer je bil najlepši razgled na progo in se je lahko takoj suočilo dirkača, ki je vozil zadnji del proge in so bili izgledi, da se zapelje na zeleno trato ljubljanskega Gradu. Je že tako. Ljudje hočejo senzacija.

Uvod v dirko je bila majhna žalna slovesnost in je zastopstvo »Hermesac« položilo na mesto, kjer se je ponosrečil njegov član Seunig, venec. Še dopoldne se je klub poklonil pokojniku na njegovem grobu. Nato je predsednik kluba, advokat g. Miloš Stare pozdravil brigadnega generala g. Dodiča, ki je zastopal vojnega ministra Milana Nediča, pod čigar pokroviteljstvom so bile dirke, zastopnika bana, inspektorja dr. Westra, zastopnika ljubljanskega župana banov, svetnika Podboja, zastopnika komandanta ljubljanske divizije in ostale. V nadaljnjem govoru je omenjal sport kot silo, ki daje narodu sloves ali nesloves. Sport je delo, za katerega je treba idealizma in požrtvovalnosti. Naj bodo ti vodniki oni, ki bodo ponesli ime države v svet. Pokojnemu slava!

Doseženi rezultati so sledeči: Kategorija do 100 cm: 1. Jevce (Hermes) DKW 1:8,3/5, povprečna brzina 44.720 km; 2. Derganc (H.)

DKW 1:17,0; 3. Bačak (H.) Jawa 1:28,0. — Kategorija turnih motorjev do 200 cm: 1. Kaučič (H.) Monet 59 sek., povprečna brzina 51.840 km; 2. Podberščak (H.) Puch 1:9,3/5; 3. Jevce (H.) DKW 1:10,4/5. — Kategorija turnih motorjev do 250 cm: 1. Puhar (H.) Puch 56 sek., povprečna brzina 54.360 m; 2. Kaučič (H.) Monet 58 sek.; 3. Fujs (Prvi hrv. motoklub) DKW 59 sek., 1/5. — Kategorija turnih motorjev do 500 cm: 1. Pengov (Autoklub) DKW 54 sek. 1/k, povprečna brzina 56.520 km; 2. Zihel (Autoklub) DKW 54 sek. 2/5; 3. Grašič (H.) DKW 59 sek. 1/5. — Kategorija športnih motorjev 350 cm: 1. Šiška (H.) MSU 49 sek. 4/5, povprečna brzina 61.704 km; 2. Trampuš (H.) AIS 54 sek.; 3. Rosenwirt (H.) Horec 56 sek. 4/5. — Kategorija šport. motorjev do 500 cm: 1. Cihlar (Autoklub) BMW 48 sek. 3/5, povprečna brzina 62.856 km; 2. Šiška (H.) MSU 48 sek. 4/5; 3. Starič (H.) Jaz 5 sek. 2/5. — Kategorija šport. motorjev do 1000 cm: 1. Šiška (H.) MSU 48 sek. 2/5, povprečna brzina 63.144 km; 2. Cihlar (Autoklub) BMW 49 sek.; 3. Starič (H.) Jap 51 sek. 1/5.

Kakor omenjeno, je bila organizacija odlična. Tekme so potekle brez nesreč, razen Zihlerla, ki si je odrgnil malo kože. Cihlar je imel pri zadnjem startu smolo in je zamudil nekaj dragocenih trenutkov. Največje zanimanje je vladalo za Stariča, ki pa iz bogve kakšnih razlogov ni pokazal vsega. Upamo pa, da bodo »letečega Kranjca« izpodbodli oni, ki prihajajo za njim in da se bo zopet izkazal »korenine pravce«. Prehodni pokal, ki so ga v zadnjih letih branili Breznik, Starič in Cihlar, je dobil Šiška, ki je dosegel Staričev rekord 48 sek. 2/5 in s tem najboljši čas dneva.

Dirke so pokazale, da klub razpolaga z odličnim materialom in da ima pred seboj še lepe čase. Za uspešno udeleževanje pa mu je potrebno dirkališče, ki ga do sedaj, urejenega kot je treba, še nima. Prav bi bilo, da se mu omogoči ta skromna želja, ker koristi od tega bomo imeli mi vsi. Z izvedenimi dirkami je klub pokazal, da smemo od njega pričakovati še krepkega razvoja in da jih ima še, ki bodo ponesli ime naše domačije v svet. Mi vsi mu iskreno želimo: srečno pot!

Prvenstvo LNP:

Bratstvo : Svoboda 3 : 0 (2 : 0)

Gostje z Jesenic so danes zasluženo zmagali nad šibkejšo Svobodo. Zmago jim je v prvi vrsti prinesel njihov napad, ki je bil pred golom mnogo bolj odločen, kakor pa Svobodaci. Napadalec Bratstva so izkoristili vsako priliko za strel. V polju njihova premoči ni bila sicer tako zelo očitna, vendar je njihova zmaga zaslužena. V moštvo Bratstva moramo omeniti Zavrka, ki je bil najboljši igralec, dalje dobro branilsko dvojico in pa Janežiča, ki pa je zablestel le od časa do časa.

Mars : Reka 3 : 2 (1 : 2)

Mladi juniorji Reke bi danes Marsu skoraj pripravili majhno presečenico. Reka danes namreč ni nastopila s svojim najboljšim moštvom, ampak so štiri igralce s prvega moštva morali zamenjati juniorji. Kljub oslabileni poestvi Reke je Reka v prvem polčasu igrala borbeno in živahno, tako da je zaeluzeno vodila v prvem polčasu. V drugem polčasu pa mladi igralci niso mogli zdržati tempa in so močno popustili. V tem delu igre je Mars izenačil in proti koncu igre dal tudi zmagovalni gol.

Hermes : Kranj 2 : 2 (2 : 0)

Tekma med Kranjčani in Hermežani je bila kot predtekma glavne tekme med Ljubljano in Slavijo. Zdi se, da je danes rezultat 2:2 usoden za igrišče Ljubljane. Tudi v tej tekmi so Hermežani v prvem polčasu vodili 2:0, toda te tekme še daleč niso zgubili tako nesrečno, kakor jo je izgubila Ljubljana. Hermes je bil v prvem polčasu sicer boljše moštvo, toda v drugem polčasu so Hermežani močno popustili. V drugem polčasu so Kranjčani rezultat izravnali in tako spet odnesli iz Ljubljane eno točko. Neodločen rezultat odgovarja poteku igre. Sodil je g. Camernik precej udobno.

Disk : Jadran 2 : 3 (1 : 2)

Ob precejšnjem zanimanju in bučnem navija-nju domačega občinstva se je današnja tekma končala s prepričevalno zmago Jadrana. Igra je bila ves čas lepa, živahna in borbeno, toda igralci v nobenem trenutku niso prekorčili meje prave športne fairnesse. Igra je bila v prvem polčasu lepša kakor pa v drugem. Jadran je osvajal igrišče z nizko tehnično kombinatorno igro. Disk pa je ta nedostatke nadomestil z hitrimi akcijami preko kril in z ostrejšim etartom. Pri obeh moštvih sta ugajali zlasti obramba; tudi pomočniški vrsti

sta bili dobri. Oba napada pa sta bila v šestnajstercu izredno neodločna in ništa znala izkoristiti nešteto lepih prilik za gol. V tem je Jadran grešil še več kakor pa domačini. 7

Vsi trije mariborski klubi poraženi

Maribor, 29. oktobra.

Danes se je nadaljevalo prvenstveno tekmo-vanje mariborskega okrožja LNP in sicer se je odigralo prvo kolo spomladanskega dela za naslov LNP. V Mariboru je gostovalo moštvo Gradjanskega iz Cakovca, ki je že preteklo nedeljo poskrbelo za presečenico. Takrat je Gradjanski porazil SK Rapid in je občinstvo menilo, da se bo vsaj Zelezničarju posrečilo vzeti Gradjanskemu oba točka. Toda prišlo pa je drugače. Gradjanski je tudi danes premagal Zelezničarja ter se tako postavil v zgornji del prvenstvene tabele. Izid današnje tekme sicer ne odgovarja poteku igre, vendar so se gostje borili z brezprimernim zagonom in požrtvovalnostjo. Zelezničar je danes očitno podcenjeval nasprotnika, razen tega pa so igralci preveč ležerno igrali. Obisk ni bil zadovoljiv. — Tekmo je sodil z. s. g. Konič v splošnem dobro.

SK Čakovec : ISSK Maribor 6 : 0

SK Mura : SK Rapid 3 : 0

SK Celje : SK Atletiki 6 : 1 (2 : 0)

V zanimivi podzvezni tekmi je moštvo SK Celja hudo porazilo svojega nasprotnika Atletika. Celjani so bili v vsakem oziru boljši in tudi v premoči. V prvem polčasu se Atletiki niso mogli povzpeti do nevarnih napadov, po odmoru pa so začeli napadati nekoliko huje, vendar niso imeli sreče pri streljanju v vrata. Tekmo je sodil g. Mehle iz Ljubljane.

Srbska liga:

BSK : Bata 11 : 0 (5 : 0)

Vojvodina : BASK 3 : 2 (3 : 1)

Jugoslavija : Zemun 7 : 3 (3 : 1)

ŽAK : Jedinstvo 1 : 3

Gradjanski (Skopje) : Slavija (S.) 4 : 1

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod
Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči
Mestna občina Ljubljanska

Pozor!

Z uspehom zdravim na katerikoli način pokvarjene nohte in odstranjujem kurja očesa brez krvi in bolečin v kopališču hotela Slon. Te stroke sem se izučil v inozemstvu, kjer sem jo tudi že več let uspešno izvrševal.

Priporoča se

Dekanič